

ZITTEND AAN DE VOETEN VAN RABBI JEZUS

In liefdevolle herinnering aan mijn moeder
Laura Evelyn Ritland Tverberg
1922–2017

Charme is bedrieglijk en schoonheid vergaat,
maar een vrouw met ontzag voor de HEER moet worden geprezen.
Moge zij de vruchten plukken van haar werk,
mogen haar daden worden geprezen in de poorten.
(Spreuken 31:30-31 NBV)

DE BIJBEL
lezen
MET RABBI
JEZUS

LOIS TVERBERG

UITGEVERIJ TOETSSTEEN

WWW.TOETSSTEEN-BOEKEN.NL

ISBN

Eerste druk 2018

© 2018 Uitgeverij Toetssteen

Oosterslag 4, 8385 GW Vledderveen Dr, Nederland

www.toetssteen-boeken.nl

Oorspronkelijke titel

READING THE BIBLE WITH RABBI JESUS, Lois Tverberg

© 2017, Lois Tverberg

Uitgegeven door Baker Publishing (Ada MI, VS)

Vertaling: Klaas de Jong

Eindredactie: Anique de Kruijf,

Vertaaladviezen: Harriët Tamminga-Hebels

Correcties: Bertie de Jong-Hovinga

Vormgeving: Gewoon Geertje

Omslag: Willeke Brandsma (Wouwontwerp)

Inhoud

Toelichting bij de vertaling	7
1. Open de Bijbel samen met Jezus	9
Deel I: Onze mentale koffers opnieuw inpakken	17
2. Leren om erbij te zijn	19
3. Wat betekent het woord Christus eigenlijk?	31
4. Schilderen in het Hebreeuws	43
Deel 2: Hoe de Bijbel 'denkt'	57
5. Grieks brein, Hebreeuws brein	59
6. Waarom heeft Jezus die saaie geslachtsregisters nodig?	79
7. De Bijbel lezen met 'Wij'	91
8. Nietig als een sprinkhaan	111
Deel 3: Lezen over de Messias	123
9. Je hebt een goed geheugen nodig	125
10. Mozes en de Profeten hebben gesproken	135
11. Lezen in de derde dimensie	147
12. De stoutmoedige messiaanse aanspraken van Jezus	157
13. Als de woorden vlam vatten	169
Dankwoord	179
Noten	181
Dertig Hebreeuwse woorden	193
Het oude driejarig leesrooster van de synagoge	199
Indeling van de Hebreeuwse Bijbel	207
Studieboeken bij de Bijbel	209

Toelichting bij de vertaling

Bijbelvertalingen

Wij hebben ervoor gekozen om bij citaten uit de Bijbel een vertaling te kiezen die zo goed mogelijk past bij de Engelse tekst in het oorspronkelijke boek. Bij de tekstvermelding wordt met een afkorting aangegeven welke Bijbelvertaling is gebruikt:

HSV: Herziene Statenvertaling van uitgeverij Jongbloed

NBV: Nieuwe Bijbelvertaling uit 2004 van het NBG met de KBS

NBG51: vertaling uit 1951 van het NBG

SV: Statenvertaling

GNB: Groot Nieuws Bijbel

WV: Willibrordvertaling van de KBS

NB: Naardense Bijbel

Al deze Bijbelvertalingen zijn op internet beschikbaar. De meeste zijn te vinden op www.debijbel.nl. De Statenvertaling in de editie van de Gereformeerde Bijbelstichting is inclusief kanttekeningen van de vertalers te vinden op www.statenvertaling.nl. De vertaling van Pieter Oussoren is te vinden op www.naardensebijbel.nl.

Op www.biblegateway.com is een groot aantal vertalingen in het Engels te vinden waaronder de door Lois Tverberg gebruikte versies.

De Bijbelse namen zijn gespeld in overeenstemming met de HSV. Dus bijvoorbeeld Mattheüs en Markus en niet de door de NBV en WV gebruikte schrijfwijze Matteüs en Marcus.

Spelling van de Hebreeuwse woorden

Het Hebreeuws gebruikt totaal andere letters dan het Nederlands en andere westerse talen. Hebreeuwse woorden kunnen daardoor alleen maar fonetisch worden weergegeven. Dat gebeurt op verschillende manieren. We hebben gekozen om zoveel mogelijk de voorkeurspelling van de stichting Sofeer en van de Taalunie aan te houden. Dat betekent bijvoorbeeld dat we 'shalom' schrijven terwijl vaak in navolging van het Engels tegenwoordig 'shalom' wordt geschreven.

Bij de persoonsnamen en plaatsnamen hebben de Nederlandse Bijbelvertalers het ons niet makkelijk gemaakt. De schrijfwijze wijkt vaak af van de fonetische weergave zoals de Joden die kennen, dezelfde naam wordt in het OT en het NT verschillend weergegeven (Mirjam wordt Maria) en de schrijfwijze verschilt soms ook nog per vertaling. Zo heet de zoon van Abraham in

de SV en HSV Izak maar in de NBV, WV en NBG 1951 Isaak. De correcte transcriptie van de Hebreeuwse naam volgens Sofeer is Jitschak.

We hebben in dit boek de schrijfwijze van de HSV gehanteerd omdat die naar ons gevoel de meest bekende schrijfwijze van de namen is.

Hoofdletters

Het gebruik van hoofdletters is in het Nederlands niet altijd hetzelfde als in het Engels. We hebben ons geconformeerd aan de aanwijzingen van de Taalunie. Die geven bijvoorbeeld aan dat bij aanduiding van religies zoals christenen, moslims en joden geen hoofdletter gewenst is. Bij Joden als aanduiding van het volk is dat juist wel de bedoeling. Dat is meestal lastig te scheiden. Wij hebben overal Jood en Joods met een hoofdletter geschreven maar jodendom evenals christendom zonder.

In afwijking van de oorspronkelijke Engelse tekst hebben we overal waar een persoonlijk voornaamwoord verwijst naar God of naar Jezus Christus een hoofdletter gebruikt uit eerbied en om het de lezer makkelijk te maken. In de HSV, SV en NBG 1951 wordt dan ook een hoofdletter gebruikt. Bij citaten uit de NBV mist u deze hoofdletters (het is niet toegestaan om deze citaten aan te passen).

Rabbi en rabbijn

In het Engels is het net zo makkelijk als in het Hebreeuws: een rabbi is een rabbi. In het Nederlands kennen we het woord rabbi vanuit de Nederlandstalige Bijbels, maar we kennen ook het woord rabbijn, een officiële titel. We hebben ervoor gekozen om voor leraren in de eerste eeuw het woord rabbi te gebruiken en voor moderne rabbi's het Nederlandse woord rabbijn.

1. Open de Bijbel samen met Jezus

Emmaüs bestaat nog

Heb je ooit vers pitabrood geproefd dat werd gebakken door Bedoeïenen? Het is iets uit een andere tijd — stevig en heet, hier en daar knapperig en door het open vuur met een wat rookachtige smaak. Als een gesluerde en kromgebogen oude vrouw een schroeiend heet stuk in je hand duwt, moet je er een homp afscheuren en de rest snel doorgeven voordat je je vingers verbrandt. Met wat olijfolie en gedroogde hysop smaakt het zoals je nog nooit iets hebt geproefd.

Natuurlijk kun je een zak met pitabrood in je plaatselijke winkel kopen en dat bevat net zoveel voedingsstoffen. Maar het verrukkelijke aroma van het origineel is niet te vangen en kun je niet meenemen. Zo is het ook met de beelden in de Bijbel: je waardeert ze het meest als ze ‘vers geserveerd’ worden in hun oorspronkelijke oosterse cultuur.

Daar gaat het om in *De Bijbel Lezen samen met Rabbi Jezus* — dit boek helpt je om je geestelijk te verplaatsen naar het gebied en de tijd van de Bijbel zodat je de Bijbel net zo ‘vers’ leest als een van de discipelen van Jezus.

Je kent vast de nieuwe trend op het gebied van eten: iedereen wil ambachtelijk bereid voedsel. Het gaat om het proeven van authentieke smaken op basis van eeuwenoude recepten. We willen biologische kazen en groente gekweekt zoals vroeger, voedsel van de boerderij en niet uit de fabriek. De trend is *slow food* in plaats van *fast food*. Het kost meer tijd, maar dat is het ook waard, zegt men.

Weet je, ik doe aan ambachtelijke Bijbelstudie.

Veel christenen doen Bijbelstudie in de magnetron-stijl. We flitsen door een voorgekookt en kunstmatig gezoet stukje in een Bijbels dagboek terwijl we een paar slokken koffie nemen en gaan dan weer over tot de orde van de dag. Moet je dan verbaasd zijn dat het net zo slecht in je geheugen blijft hangen als een kroket uit een automaat?

Aan het eind van een kookprogramma op tv zie je hoe de presentatoren met veel smaak eten van de feestelijke gerechten. Je ziet hoe ze genieten en je zou graag door het scherm heen ook een hapje willen nemen. Ik nodig je uit om me te vergezellen in mijn wereld. Ik geloof dat er geen dag voorbij is gegaan waarin ik niet de smaak proefde van een nieuw inzicht in de wereld van de Bijbel.

Op deze manier de Bijbel bestuderen, kost je natuurlijk wel meer tijd. Niet iedereen heeft voldoende tijd om oude talen te leren en zich te verdiepen in de details van oude culturen en hun gedachtewereld. Maar het is verrassend

om te ontdekken hoe elk stukje nieuwe kennis je verder helpt. Het is net als met koken. Niet iedereen kan zijn eigen groenten kweken en alle ingrediënten van een gerecht zelf bereiden, maar het toevoegen van een paar verse kruiden en lokale ingrediënten heeft al invloed op de smaak van een gerecht.

Mijn specialiteit is het opdienen van de Schriften in mediterrane stijl. Twintig jaar geleden raakte ik overtuigd van het belang van het bestuderen van de Bijbel in haar oorspronkelijke oosterse en Joodse context. Sindsdien heb ik steeds gekeken naar Christus vanuit die invalshoek.

Dit is niet mijn eerste boek. Ik heb nog twee boeken geschreven over Rabbi Jezus. In *Zittend aan de voeten van Rabbi Jezus* hebben Ann Spangler en ik de eerste eeuw onderzocht, de tijd waarin Jezus op aarde wandelde met Zijn discipelen. We keken naar de betekenis van de feesten, de gebeden en de Tora en lieten nieuw licht schijnen op de Joodse achtergronden van het leven en de bediening van Christus. In het volgende boek *Wandelen in het stof van Rabbi Jezus* verdiepte ik me in een aantal van de belangrijkste uitspraken vanuit de Joodse context en overwoog ik hoe we de bedoeling kunnen vertalen naar onze tijd.

In *De Bijbel lezen met Rabbi Jezus* overbrug ik de culturele kloof tussen de wereld van het Midden-Oosten, de Joodse wereld en die van ons met als doel om de Bijbel te lezen zoals men die las in de Joodse wereld van de eerste eeuw. Hoe kunnen gewone christenen toegerust worden om de Bijbel te lezen vanuit het Hebreeuwse perspectief van de eerste lezers? Welke achtergrondkennis hebben we nodig om de Bijbel beter te begrijpen? Dat zijn de vragen die ik mezelf stelde toen ik de culturele achtergrond van de Bijbel ging bestuderen.

In de theologie is het tegenwoordig in om de Joodse achtergrond van Jezus te omarmen. In de laatste tientallen jaren zijn we tot het besef gekomen dat Jezus werd beschouwd vanuit de Griekse en Romeinse cultuur waardoor de Joodse achtergrond verdween. Jezus kwam in contact met een grote verscheidenheid aan mensen — Samaritanen, Romeinen, Grieken — maar Zijn opvoeding in Galilea was uitgesproken Joods en Zijn bediening had een diep Joods karakter.¹ Terwijl Paulus predikte tot Grieken waren de toespraken van Jezus veel meer toegespitst op Joden dan op andere volkeren. Wat betekent dat? Dat betekent dat je nieuw licht krijgt op Zijn woorden en bediening als je de Joodse achtergrond leert kennen.

Een Bijbel in een gouden kooi

Voordat ik de Bijbel leerde ‘proeven’ waren heel veel teksten eerlijk gezegd voor mij moeilijk te verteren. Ik was ermee opgevoed dat de Bijbel het geïnspireerde Woord van God was, maar ik vond veel zaken eerder verwarrend dan inspirerend. In het laatste kwart van mijn Bijbel vanaf het Evangelie van Mattheüs kon je de sporen zien van herhaald lezen en bestuderen. Her en der stonden er onderstrepingen en aantekeningen in de zijlijn. Maar het eerste driekwart van de Bijbel was nog als nieuw.

Bij een nieuwe Bijbel zijn de vergulde bladzijranden voor mij een bron van plezier. Als je zachtjes het leren kافت ombuigt dan wapperen de bladzijden rustig voorbij en glinstert het verguldsel op de randen. Maar als je vaak met je duim op zoek bent geweest naar Bijbelpassages dan vervaagt de goudglans. Het is net als met een nieuwe doos kleurpotloden. Als je de doos voor de eerste keer opent dan heb je een regenboog van kleuren; elk potlood staat keurig op rij met een perfect geslepen punt. Maar als je de potloden wilt gebruiken, moet je die mooie orde wel verbreken. Zelf probeerde ik vroeger de potloden nog even als nieuw te houden door met de onderkant te kleuren.

Het verguldsel op mijn Bijbels bleef ook voor een groot deel lang mooi. Dat kwam niet doordat ik mijn best deed om het mooi te houden maar doordat ik een groot deel van de Bijbel onbegrijpelijk vond. De vergulde randen vormden een gouden kooi die alle vreemde teksten gevangen hield.

Van veel Bijbelgedeelten kon ik het nut niet inzien. Er waren in het eerste Bijbelboek wel geliefde figuren zoals Abraham en Noach. Op de zondagschool werd op een prettige manier over ze verteld zodat ze mij zacht en benaderbaar leken. Maar in het boek Exodus kwam ik niet ver. Al snel ging ik kopje onder in een zee van offers en geslachtsregisters en geheimzinnige geschiedenissen. Niemand wilde het toegeven maar ook het Nieuwe Testament was hier en daar erg lastig. Het leek soms wel of de uitspraken van Jezus opzettelijk onlogisch waren. Het Koninkrijk is als een visnet, als een mosterdzaad, een akker met onkruid.... wat is het nu eigenlijk? En dan had je tenslotte nog het boek Openbaring met al die beesten en plagen.

Ik benijdde de twee discipelen die op de weg naar Emmaüs Jezus ontmoetten (Lukas 24). Ze herkenden Christus niet maar hun harten brandden toen Hij hen door de Bijbel leidde: "Hij verklaarde hun wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond, en Hij begon bij Mozes en de Profeten" (Lukas 24:27 NBV).

Zou het niet geweldig zijn om te horen hoe Jezus alle punten in de Bijbel met elkaar verbond om zo het grootse plan van God te ontvouwen? Als ik een plaatsje kon krijgen in de DeLorean tijdmachine van Marty McFly dan zou ik het allerliefst naar die gebeurtenis reizen.

Waar kun je je tijdmachine parkeren?

Ik heb al bedacht waar ik mijn tijdmachine zou parkeren. Een paar jaar geleden heb ik een winter doorgebracht in een dorp iets ten noordwesten van Jeruzalem. Als ik naar de stad wilde dan nam ik buslijn 1554 van Egged, die eindeloos lang onderweg was. Dat kwam omdat de bus in allerlei dorpjes passagiers moest oppikken voordat de bus Jeruzalem inreed. De zware bus leek niet bepaald geschikt voor de weg met haarspeldbochten door de bergen van Judea. Met veel draaien aan het stuur, piepende remmen en een kreunende motor die steeds in een andere versnelling werd gezet, kwamen we bij de laatste halte in het gehucht Motza. Wanneer daar de laatste passagiers waren

ingestapt, ging er een zucht van verlichting door de bus. Zo dadelijk kwamen we bij de oprit naar Snelweg 1 en dan zou de bus kunnen optrekken naar een snelheid die past bij het verkeer op deze moderne autoweg met zes banen.

Die laatste halte in Motza is het moment om tegen de stroom in de bus te verlaten. Steek de weg over, loop tussen de doornstruiken door en als je dan tussen het droge onkruid kijkt, zie je ze: de oude straatstenen van de weg naar Emmaüs, de stenen waar Jezus op Zijn sandalen overheen liep.

Ja, dit zijn de echte stenen uit die tijd. In tegenstelling tot zoveel toeristische bestemmingen in Israël is deze bestrating niet gemarkeerd. Er zijn geen bordjes, geen souvenirwinkels, je kunt er geen Magnums kopen en geen beeldjes. Je moet weten waar je moet kijken. Je tijdmachine staat nu precies op de goede plek om in de tijd terug te gaan naar het gesprek dat Jezus voerde.

In oudere commentaren op de Bijbel staat dat het onbekend is waar Emmaüs lag. Of er wordt eentje genoemd uit een stuk of wat plaatsen waaronder Latrum waar al vijftien eeuwen een heiligdom is dat als Emmaüs wordt vereerd. Maar niemand gelooft dat die plaats klopt omdat het meer dan 18 mijl van Jeruzalem ligt en het voor de Emmaüsgangers onmogelijk was om die afstand twee keer op een dag te overbruggen; eerst met Jezus en dan nog eens terug naar Jeruzalem om op dezelfde avond verslag uit te brengen van hun ontmoeting.

De meeste wetenschappers zijn er nu van overtuigd dat het Emmaüs uit Lukas direct onder Motza ligt op 3½ mijl van Jeruzalem. De oude naam van deze plaats was *Ha-Motza* wat *de bron* betekent. In het Grieks is dat *Em-ma-ous* ofwel Emmaüs. Door de eeuwen heen wist de plaatselijke bevolking van de oude Romeinse weg die zelfs enkele tientallen jaren geleden nog veel duidelijker zichtbaar was dan nu. Nog niet zoveel jaren geleden volgden ze het pad dat van de resterende stenen was overgebleven omdat het een gemakkelijke route was naar de Oude Stad, een wandeling van twee uren naar de Jaffa-poort.² In de wereld van de oudheid was dit Snelweg 1.

Deze ontdekking is kenmerkend voor mijn ervaringen bij het onderzoek naar de Bijbel in de oorspronkelijke situatie. Eeuwenlang moesten we ons tevreden stellen met onwaarschijnlijke voorstellingen vanuit de kerkelijke traditie maar bij beter onderzoek van de historische gegevens komen we tot inzichten die aansluiten bij de verslagen in de Bijbel. Vaak blijkt dat het bij de plaatselijke bevolking wel bekend was. En soms is de wereld waarin Jezus rondwandelde vandaag nog zichtbaar als je weet waar je naar moet kijken.

Een Joods boek in een niet-joodse wereld

Na de beschrijving van de ontmoeting van Jezus met de Emmaüsgangers volgt er in Lukas nog een andere verrassende verschijning van Hem; dit keer aan Zijn andere discipelen. En ook dan voert Hij hen op een reis door de Schriften:

En Hij zei tegen hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen. Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen. En Hij zei tegen hen: Zo staat er geschreven en zo moest de Christus lijden en uit de doden opstaan op de derde dag. En in Zijn Naam moet onder alle volken bekering en vergeving van zonden gepredikt worden, te beginnen bij Jeruzalem.

(Lukas 24:44-47 HSV)

Hier noemt Jezus de Bijbel 'de Wet van Mozes, de Profeten en de Psalmen'. Dat is een typisch Joodse benaming. Ook nu gebruiken de Joden deze benaming voor wat christenen het Oude Testament noemen.³ Gewoonlijk gebruiken de Joden de naam Tenach (Tanakh). Dat woord bevat de eerste letters van de Hebreeuwse woorden Tora (de wet van Mozes), Neviiem (Profeten) en Ketoeviem (Geschriften: Psalmen, Spreuken en meer). De boeken van de Tenach zijn dezelfde als in de protestantse canon maar deels in een andere volgorde.

Hoe meer ik nadacht over de gebeurtenis op de weg naar Emmaüs hoe opmerkelijker ik het vond. In Lukas 24:27 (HSV) staat: "En Hij begon bij Mozes en al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften over Hem geschreven was." Juist de voor mij zo lastige boeken van Mozes en de Profeten waren de boeken die Jezus gebruikte bij Zijn uitleg. In de evangeliën blijkt het zo te zijn dat de boeken Deuteronomium en Jesaja favoriet waren bij Jezus; vaak citeerde Hij juist uit die twee Bijbelboeken.

Een reis door tijd en cultuur

Nadat Jezus Zijn discipelen door deze Joodse Schriften had geleid om ze te laten zien hoe die getuigden van Zijn leven en verzoeningsdood gaf Hij hen de opdracht om deze boodschap aan alle volken te brengen (Mattheüs 28:19). Het Hebreeuwse woord voor volken is *gojien*. Dat zijn de niet-joodse volken die in de Bijbelvertalingen ook wel heidenen worden genoemd.

Al studerende beseft ik geleidelijk aan de implicaties van dit feit. De Lutheraanse opvoeding die ik van mijn Noors-Amerikaanse voorouders erfde was totaal niet-joods. Door mijn onbekendheid met de Joodse context waarin Jezus leerde, worstelde ik met veel gedachten die voor Zijn toehoorders in de eerste eeuw bekend waren vanuit de Schriften.

We geven natuurlijk toe dat de Bijbel uit een andere wereld komt. Dat is ook niet zo verrassend als je bedenkt wat maar enkele weken na het gesprek van Jezus met de Emmaüsgangers gebeurde. Op de Pinksterdag stortte God Zijn Geest uit over de discipelen en dat veranderde hen in vertalers. God verspilde geen tijd om hen geschikt te maken om hun boodschap van de ene taal naar de andere te brengen en van de ene samenleving naar de andere. Om te kunnen communiceren op een manier die hun nieuwe publiek zou begrijpen, moesten ze het goede nieuws zo brengen dat het voor deze luisteraars een

zinnige boodschap was. Het evangelie is de hele wereld overgegaan. Wij staan nu tweeduizend jaar later op afstand van de begintijd.

Als we een tijdmachine hadden dan konden we teruggaan naar de eerste eeuw. Maar we moeten niet alleen een enorm tijdsverschil overbruggen maar ook het verschil in cultuur tussen de westerse wereld en die van het Midden-Oosten. De Nieuwtestamenticus Ken Bailey schreef daarover:

De Bijbel is een Oosters boek. Wij lezen erin door de gekleurde glazen van de westerse cultuur. Daardoor gaat veel verloren. We missen de subtiele humor en veel van de onderliggende gedachten die als bekend werden verondersteld. We begrijpen de ingesloten bedoelingen, die licht geven op een geschiedenis of een verhaal, niet Wat tussen de regels door te lezen valt en alleen gevoeld en niet uitgesproken wordt, heeft juist de diepste betekenis.⁴

Bailey voegt daar elders aan toe:

Na een jarenlange strijd om inzicht te krijgen in het cultuurverschil ben ik tot het inzicht gekomen dat voor ons westerlingen de culturele afstand tot het Midden-Oosten groter is dan het verschil in tijd met de eerste eeuw. De afgrond tussen het westen en het oosten is dieper dan die tussen de cultuur in het Midden-Oosten in de eerste eeuw en een hedendaagse conservatieve dorpsgemeenschap in het Midden-Oosten.⁵

Het is een verbazingwekkende gedachte maar de afstand tussen ons en de wereld van de Bijbel is in feite groter in cultuur dan in tijd.

Stel dat we onze eigen reis met Rabbi Jezus naar Emmaüs konden maken maar dan met open ogen voor de grote thema's van de Bijbel binnen de Hebreeuws-Joodse context? In mijn eerdere boek *Zittend aan de Voeten van Rabbi Jezus* concentreerde ik me op Jezus in de context van de Joodse religie. In dit boek richt ik me op de culturele verschillen tussen ons en de niet-westerse Hebreeuwse denkwereld die zowel in het Nieuwe als in het Oude Testament zo doordringend aanwezig is. Wat kunnen we leren van hun visie op de wereld? Wat kunnen we ontdekken over Christus en Zijn missie waarvan we ons niet bewust waren? Dat wil ik in dit boek met u als lezers delen.

God openbaarde Zijn waarheid aan mensen in de oudheid op een manier die begrijpelijk was voor schaapherders en reizigers door de woestijn. Maar de metaforen die zij wel begrepen, ontsnappen aan de aandacht van de moderne Bijbellezer. We moeten gevoel krijgen voor eeuwenoude beeldspraak om de Bijbel met nieuwe ogen te lezen. Dat nieuwe perspectief toont ons de barmhartige, zich opofferende Vader zoals Christus Hem kende en liefhad. Het is totaal anders dan de wrede karikaturen die veel mensen van God menen te zien.

We zullen luisteren met de oren van een toehoorder van Jezus uit de eerste eeuw om dan te ontdekken dat Zijn toespraken tot Zijn tijdgenoten het volstrekt duidelijk maakten dat al Gods beloften in Hem werden en worden vervuld. Door na te gaan hoe Jezus de verwachtingen van de profeten vervulde, ontdekken we verbazingwekkende waarheden over de missie van Christus en over onze rol als Zijn discipelen.

Vanuit het perspectief van de oorspronkelijke toehoorders van Jezus zijn we in staat om de Bijbel met meer inzicht en inspiratie te lezen. We gaan de kerngedachten in de Bijbel vanuit een oosters perspectief leren zien. We gaan op reis terug in de tijd om beter te begrijpen hoe het Joodse volk het leven benaderde om zo wijsheid te herontdekken die lange tijd grotendeels vergeten was. Zo kunnen we in ons dagelijks leven de diepte en inzichten van Gods Woord beleven.

H1 VERWERKING

Opdrachten

1. Lees Lukas 24:13-35 en let op het verloop van het gesprek tussen Jezus en Zijn discipelen.
 - a. Welke uitspraken kun je niet goed begrijpen?
 - b. Wat voor vragen komen er bij je op?
 - c. Welke ideeën worden bij de lezer als bekend verondersteld?
 - d. Wat zou Jezus volgens jou gezegd kunnen hebben om vanuit de Schrift Zijn missie duidelijk te maken?
2. Wat voor culturele verschillen met jouw leven zou je kunnen tegenkomen als je de kans kreeg om een traditionele gemeenschap in het Midden-Oosten te bezoeken?
3. Kijk eens naar de indeling van de Bijbelboeken van de Joodse Bijbel in de bijlage en vergelijk die met de volgorde in je eigen Bijbel. Ben je verrast door de plaats van sommige boeken in de Joodse Bijbel?
4. Welke zaken vind je belangrijk als het gaat om de Joodsheid van de Bijbel?

Meer informatie

Als je meer wilt weten over de echte weg van Jeruzalem naar Emmaüs kun je gaan zoeken op de website www.jerusalemerspective.com. De redacteur David Bivin was degene die mij deze weg uit de oudheid voor het eerst liet zien. In een recent verslag legt hij uit dat deze oude weg verloren dreigt te gaan omdat de stenen niet als monument worden geconserveerd.

Deze website bevat een rijkdom aan uitstekende artikelen over het Joodse leven in de eerste eeuw.

DEEL I:

Onze mentale koffers
opnieuw inpakken

Bagage voor de reis

2. Leren om erbij te zijn

Een cultuurschok

Jaren geleden gaf ik me op voor een zomercursus Hebreeuws in Israël. Ik wilde in het land zelf zijn om de vergezichten en geluiden in me op te nemen terwijl ik studeerde. De cursus werd gehouden in een retraitecentrum op enkele kilometers van Jeruzalem. Als je om je heen keek zag je overal nog sporen van de Israëlieten uit de oudheid.

Elke ochtend hadden we les in klasverband en de middagen werden besteed aan huiswerk en aan overhoren. Na de lunch zocht ik elke dag een rustig plekje in de omgeving om mijn huiswerk te maken onder een schaduwrijke boom waar ik de duiven kon horen koeren en de geur van de cederbomen meekwam met de wind.

De terrasvormige hellingen van kalksteen werden door de Israëlieten duizenden jaren eerder al gebruikt als landbouwgrond. In de omgeving waren in de rots uitgehouwen bakken waar ooit een boer druiven had geperst en er lagen potscherven van waterkruiken die ooit in de tijd van koning David door meisjes werden gebruikt om water op te halen. Overal waren herinneringen aan de Bijbelse tijd. In mijn verbeelding kwamen de Bijbelse personen weer tot leven.

Als ik na de lunch naar mijn favoriete boom wandelde, kwam ik elke dag een groep studenten uit mijn klas voorbij. Die zaten in een hoek van de gekoelde receptie dicht op elkaar. Daar bleven ze gebogen over hun laptop hangen tot het avondeten. Na het eten keerden ze daar weer terug. Bijna alle uren van de dag zat dat groepje op die plek alsof ze aan hun stoelen zaten vastgelijmd.

De reden was dat dit de enige plek in het retraitecentrum was waar je draadloos internet had. De jongelui besteedden de hele zomer aan zwerven over het internet en het sturen van mailtjes aan hun vrienden thuis.

Wat triest om zo'n grote reis te maken naar dat fascinerende oude land en elke dag over de grond van dat land te lopen zonder er ook maar een moment echt te zijn. Ik denk dat ze evenveel belangstelling hadden voor Bijbelstudie als ik maar terwijl ze zoveel geld hadden uitgegeven aan de reis, lieten ze een gouden kans voorbijgaan.

Dat herinnert me aan een interessant rabbijns commentaar op Exodus 24:12. Toen God Mozes opdroeg om de berg Sinaï te beklimmen om de tafels van de Tien Geboden te ontvangen, zei God: "Klim naar boven, naar Mij toe, de berg op, en blijf daar" (HSV). Letterlijk staat er: "en wees hier." Dat lijkt een wat rare herhaling want als Mozes de berg op was gegaan dan was hij er toch

al. Verschillende vertalers hebben vertaald met ‘en wacht daar’ (Dat geldt ook voor de NBV maar in de oorspronkelijke Statenvertaling staat heel mooi ‘ende weest aldaer’ - vertaler). In de negentiende eeuw hield een rabbijn een mooie preek over de intrigerende woordkeus van de Bijbel. Hij wees erop dat het in feite mogelijk is om naar een plaats te gaan zonder er echt te zijn. Hij schreef:

Als iemand zich inspant en de bergtop bereikt, dan is het mogelijk om die top te bereiken zonder er te zijn. Hij staat op de bergtop maar zijn hoofd is elders.¹

Het is heel goed mogelijk om een heleboel energie te steken in het bereiken van een doel en er dan aan te komen terwijl je hoofd en gedachten nog zitten op de plek waar je vandaan kwam. De rabbijn kon zich voorstellen dat God Mozes niet alleen opdroeg om de berg te beklimmen maar ook om er dan helemaal te zijn: geconcentreerd, met volle aandacht om alle gedachten aan zaken elders achter zich te laten. Op het moment van de verbondssluiting wilde God dat Mozes niet alleen lichamelijk maar ook geestelijk volledig aanwezig was.

Dat vind ik voor het lezen van de Bijbel een erg goed advies. Als je leest, zorg dan ook dat ‘je er bent’. In onze maatschappij met smart phones moeten sommige mensen zich eerst in de stand ‘vliegreis’ zette en hun hoofd ‘detoxen’ om goed te kunnen denken.²

Hoe wijs het advies ook is om er geestelijk echt bij te zijn, toch is er nog een aspect dat het voor ons moeilijk maakt om ‘erbij te zijn’. We kunnen ons bewust zijn van de historische verschillen maar we denken niet in termen van ‘erbij zijn’ samen met de oorspronkelijke toehoorders. De Schrift is bedoeld om te worden gelezen maar ze werd niet geschreven voor onze moderne wereld. God sprak op een manier die door de mensen in de oudheid werd begrepen omdat ze de wereld door een andere bril zagen. Als we met hen willen meevoelen en begrijpen hoe zij dachten en hoe zij het leven benaderden dan moeten we meer kennis zien te krijgen van hun cultuur.

Een botsing van culturen

“Kapitein, de weerradar helpt ons enorm.” Dat waren een paar van de laatste woorden op de black box van een vliegtuig van de Koreaanse luchtvaartmaatschappij dat in 1977 crashte in Guam. De tweede piloot probeerde de eerste piloot duidelijk te maken dat het door het slechte zicht te gevaarlijk was om zonder hulpmiddelen te landen. Met deze indirecte uitspraak gaf de tweede piloot aan dat het noodzakelijk was om hun koers op de instrumenten te bepalen. Maar dertig seconden later boorde de 747 zich in een berg en meer dan 250 passagiers vonden de dood.

Jarenlang vroeg de luchtvaartindustrie zich verbijsterd af waarom vliegmaatschappijen uit landen als Zuid-Korea zo vaak vliegtuigcrashes hadden terwijl hun piloten een uitstekende opleiding hadden genoten en de vliegtui-